

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md*

10.04.2024 nr. 04/1-3396
la nr. 04/1-07/393 din 28.03.2024

Ministerul Culturii

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002, remis repetat spre examinare, comunicăm că, propunerile și observațiile formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, proiectul fiind revizuit prin prisma recomandărilor înaintate.

Totodată, la forma actuală a proiectului de lege, se rețin următoarele propuneri de ordin redacțional.

La pct. 2:

modificarea propusă la lit. b), dintre semnele citării se va exclude semnul de punctuație „;” ca fiind excedent;

referitor la art. 2 lit. f), pentru corectitudinea exprimării, termenul „textul”, utilizat în primul caz, se va reda sub forma „cuvintele”, or, se va ține cont de faptul că la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Observația dată este valabilă și pentru pct. 8, consacrat art. 8 alin. (1) lit. j), în conținutul căruia se utilizează pentru prima dată termenul „textul”, pct. 16, norma căruia vizează art. 15 alin. (4) și alin. (6) și pct. 20, în partea ce se referă la art. 19 lit. c) și pct. 21 referitor la art. 20 lit. d).

La pct. 3:

deoarece se propune completarea art. 2 cu două noțiuni amplasate consecutiv, dispoziția de modificare se va reformula în sensul în care să indice completarea cu ambele noțiuni la un singur alineat;

amendamentele ce vizează noțiunile „teatru” și „circ” se vor comasa, deoarece sunt similare;

textul „se introduc noțiunile cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „articolul se completează cu noțiunile „proiect managerial” și „contract de management al instituției” cu următorul cuprins:”.

MINISTERUL CULTURII - MINISTERUL CULTURII - MINISTERUL CULTURII
REPUBLICA MOLDOVA
MINISTERUL CULTURII
Nr. 2088
" 11 " 04 2024

La pct. 7:

referitor la art. 7 alin. (1), din rațiuni de ordin gramatical, este necesară eliminarea textului „(1⁴)”;

textul „după alineatul (1), se introduc” urmează a fi substituit cu cuvintele „articolul se completează cu”.

La pct. 10 și 11, conform procedeele tehnice aplicabile actelor legislative, modificările propuse necesită a fi comasate și expuse în conținutul unei singure propuneri de modificare, după cum urmează:

„10. Articolele 9 și 10 vor avea următorul cuprins:”.

La art. 10 alin. (1) lit. a), cuvintele „de Guvern” propunem a fi scrise sub forma lor corectă „a Guvernului”, iar la lit. b) cuvintele „autorităților publice locale” se vor substitui cu cuvintele „autorităților administrației publice locale” în conformitate cu terminologia din *Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală* (observație valabilă și pentru amendamentele de la pct. 22).

La pct. 15, propunem să se precizeze cine va avea obligația de a notifica Ministerul Culturii după adoptarea deciziei de radiere a teatrului, cercului sau a organizației concertistice din Registrul de stat al persoanelor juridice (art. 14 alin. (4)), pentru a evita dificultăți în aplicare.

La pct. 16, referitor la art. 15:

la alin. (5), expresia „după cuvântul” necesită a fi scrisă sub forma „după textul”, iar termenul „cuvântul” ar trebui reformulat cu „cuvintele”.

La pct. 18:

remarcăm că, potrivit uzanței în redactarea actelor normative, propunerile de modificare sau completare cu obiect de reglementare identic necesită a fi comasate în conținutul unui singur punct. În acest context, la art. 16, prevederile care ar viza modificarea cuvântului „stat”, inclusiv de la alin. (2) necesită a fi prevăzute în textul pct. 16, consacrat art. 15 alin. (3). Observația dată o reiterăm și pentru pct. 21 în partea ce ține de introducerea cuvintelor „în care au calitatea de fondator” și pct. 26, vizând art. 25 alin. (2);

norma privind completarea art. 16 alin. (2) ar fi necesar de scris, în redacția:

„alineatul (2) se completează cu cuvintele „conform actului administrativ emis de fondator”;

în ceea ce privește cuvântul „stat” care se regăsește în textul actualului alin. (2), considerăm că respectivul urmează a fi propus spre modificare în conținutul normei care vizează modificarea denumirii art. 16 și alin. (1) al acestuia. Tot aici, textul „la alineatul (1), lit. b) se abrogă” urmează a fi plasat din rând nou.

La pct. 23, pentru rigoarea exprimării, cuvintele „se introduc” necesită a fi scrise sub forma „se completează cu”. Adițional, la alin. (3²) referința la ordinul Ministerului se va substitui cu referința la ordinul ministrului, or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. k) din *Legea nr. 98/2012 privind administrația*

publică centrală de specialitate, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale.

La pct. 26, potrivit rigorilor de tehnică legislativă, referitor la art. 25 alin. (2) și (3), norma privind excluderea cuvintelor „în vigoare” urmează a fi comasată cu cea prevăzută la pct. 16.

La pct. 27, sugerăm expunerea acestuia, în redacția:

„27. La articolul 26, cuvintele „instituțiile de cultură și artă de orice nivel” se substituie cu textul „teatrele, circurile și organizațiile concertistice”, cuvintele „sînt atestați” – cu cuvintele „este atestat”, iar cuvintele „naționale și de stat” se exclud.”.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.04.11 08:08:57 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

12.03.2024 nr. 04/1-2319
la nr. 18-69-2194 din 26.02.2024

Ministerul Culturii
Cancelaria de Stat

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002 (număr unic - 153/MC/2024), comunicăm următoarele.

Proiectul de lege are ca obiect modificarea Legii nr. 1421/2002, intervenția legislativă preconizată fiind argumentată în Nota informativă prin faptul că „actul legislativ aflat în vigoare conține norme contradictorii și învechite care nu mai corespund realităților și relațiilor actuale din domeniul artelor spectacolului”.

Astfel, potrivit Notei informative, modificările propuse au ca scop perfecționarea obiectivelor, principiilor fundamentale, eficienței mecanismului de management și clasificarea instituțiilor de spectacole sau concerte.

La forma actuală a proiectului de lege, din perspectiva rigorilor tehnicii legislative și al încadrării lui în contextul normativ, sunt de semnalat unele propuneri și observații:

La formularea amendamentelor se va ține cont că, cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare și completare, se utilizează termenii „cuvântul”, „cuvintele”, după caz, termenii „cifra”, „cifrele”.

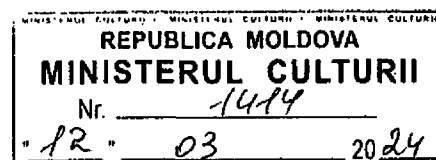
La pct. 3 (referitor la art. 2):

Potrivit procedeele tehnice aplicabile actelor legislative, normele propuse pentru lit. b¹) și b²), necesită a fi comasate și expuse în conținutul unei singure propuneri de completare.

Având în vedere că regulile de tehnică legislativă nu recomandă folosirea parantezelor pentru detalieri sau explicații, în conținutul normei preconizate la lit. c) ar fi necesar de exclus semnul parantezei, iar textul se va reda între virgule.

La pct. 4 (referitor la art. 3):

În privința noțiunilor noi preconizate în textul legii, menționăm că acestea necesită a fi definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen/concept este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Or, semnalăm că actul normativ nu este un dicționar juridic sau un

manual și noțiunile nu trebuie să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora.

Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturile și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora, poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop, se impune ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual. În contextul celor evocate *supra*, se consideră necesar de a fi revizuite noțiunile incluse în proiect, în special cele cu sens de explicații, dar nu de semnificație.

Totodată, nu este necesară precizarea că noțiunea este „nouă”.

La pct. 5 (referitor la art. 4):

Pentru o completă informare, la alineatul al doilea, este necesară revederea textului părții introductive, urmând să se indice după cuvântul „alineatul” numărul de ordine „(4)”.

Pe de altă parte, în ceea ce privește redacția propusă la alin. (4), arătăm că la art. 307 alin. (1) și (2) din Codul civil, este expres reglementat că:

„(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și care este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.

(2) Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției publice în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.”.

Prin urmare, referitor la soluția preconizată pentru alin. (4) din proiect, este necesară punerea de acord a acesteia cu prevederile art. 307 din Codul civil. Observația dată este valabilă și pentru norma alin. (4) aflată în vigoare, or, atragem atenția că la art. 16 lit. a) din lege este prevăzută finanțarea teatrelor, circurilor și a organizațiilor concertistice de stat de la bugetul de stat sau de la bugetul local.

La pct. 7 (referitor la art. 7):

Pentru claritatea normei, recomandăm scrierea normelor de la alin. (1) - (1⁴) în redacția:

„(1) După forma de organizare a activității, teatrele, circurile și organizațiile concertistice pot fi organizate în calitate de instituții distincte sau subdiviziuni structurale.

(1¹) După forma de constituire, teatrele, circurile și organizațiile concertistice sunt:

- a) de drept public;
- b) de drept privat.

(1²) Teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept public cu sau fără statut de persoană juridică sunt constituite de autoritățile administrației publice

centrale sau locale, care activează potrivit regulamentelor proprii aprobate de către autoritățile respective.

(1³) Teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept privat sunt constituite de persoane juridice de drept privat sau persoane fizice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale regulamentelor proprii de organizare și funcționare.”

Având în vedere că la pct. 4, se propune includerea noțiunii „organizație de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică”, propunem a analiza soluția privind modificarea denumirii actuale a legii și a denumirilor art. 5, 7 și 8, în sensul reformulării textului „teatre, circuri și organizații concertistice” cu textul „organizațiile de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică”.

La pct. 10 (referitor la art. 9):

Pentru evitarea dublajului legislativ, se consideră necesar a fi exclusă norma de la alin. (1), deoarece exprimă esența prevederii stabilite la art. 3, consacrat noțiunii „organizație de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică”.

La alin. (2), norma sugerăm a fi redată, astfel:

„(2) În funcție de importanță, de acoperire teritorială, de nivelul de creativitate, organizațiile de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică pot fi:

- a) naționale;
- b) municipale, raionale și ale unității teritoriale autonome Găgăuzia;
- c) locale;
- d) instituționale.”

În raport cu norma alin. (1) lit. d), apreciem că norma este neclară, deoarece în cuprinsul art. 9 lipsesc prevederi care ar determina criteriile potrivit cărora s-ar acorda categoria de organizații de cultură instituționale sau departamentale (teatru, circ sau organizație concertistică). În consecință, pentru a nu admite dificultăți de interpretare, este necesară detalierea/completarea art. 9. Totodată, urmează a se renunța la uzitarea cuvântului „departamental”, deoarece reprezintă un anacronism ce nu se încadrează în limbajul juridic de specialitate consacrat de legislația actuală.

În privința normelor preconizate spre reglementare la alin. (4) și (5), semnalăm că prin modul de exprimare, textele acestora nu asigură o redactare într-o manieră tipic normativă. Prin urmare, este necesară reformularea corespunzătoare a textelor la aspectul sesizat, astfel încât să fie clar stabilite criteriile ce trebuie să fie întrunite de fiecare categorie de organizație de cultură.

Norma de la alin. (6), propunem de prevăzut, în redacția:

„(6) Încadrarea organizațiilor de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică de drept public potrivit prevederilor alin. (1) se realizează, în felul următor:

a) categoria de teatru național, circ național sau organizație concertistică națională se atribuie prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii;

b) categoria de teatru municipal (raional), al unității teritoriale autonome Găgăuzia, de circ municipal (raional), al unității teritoriale autonome Găgăuzia, de

organizație concertistică municipală (raională), a unității teritoriale autonome Găgăuzia, de teatru local, circ local, de organizație concertistică locală sau categoria de teatru instituțional, circ instituțional sau organizație concertistică instituțională se atribuie prin decizia fondatorilor.”.

La pct. 11, normele propuse la art. 10 alin. (1) referitoare la înființarea organizațiilor de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică de drept public urmează a fi revizuite, în sensul ca la lit. a), să se precizeze despre categoria de teatru național, circ național sau organizație concertistică națională

Norma de la lit. b), sugerăm de prevăzut în redacția:

„b) prin deciziile consiliilor raionale/municipale/locale, iar în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia – prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei, cu condiția notificării prealabile a Ministerului Culturii în acest sens.”.

Pentru o exprimare corectă din punct de vedere juridic, norma de la alin. (2) ar fi necesar de scris, în redacția:

„(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul reorganizării organizațiilor publice de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică.”.

La pct. 13, referitor la art. 12, norma propusă la alin. (3) ar trebui comasată cu norma prevăzută la alin. (7), având în vedere că au același obiect de reglementare. Aceeași observație este valabilă și pentru pct. 16 (art. 15 alin. (3)) și pct. 18 (art. 16 denumirea și alin. (1)).

La pct. 14, referitor la art. 13 alin. (2), este de analizat dacă norma nu ar trebui să prevadă că fondatorul teatrului, circului sau organizației concertistice notifică Ministerul Culturii cu privire la inițierea procesului de reorganizare.

La pct. 15, în conținutul textului art. 14, este necesară substituirea marcajului „(3¹)” cu marcajul „(4)”. Totodată, la alin. (4), sugerăm substituirea cuvântului „momentul” cu cuvântul „data”.

La pct. 17, sintagma „se exclud” necesită a fi plasată la final.

La pct. 18 (referitor la art. 16):

Normele de modificare a denumirii art. 16 și alin. (1), în partea referitoare la cuvântul „stat” ar fi necesar de comasat.

Textul „lit. b) se exclude” urmează a fi scris sub forma „lit. b) se abrogă”. Or, precizăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții.

La alin. (3), în legătură cu soluția propusă, atragem atenția că Guvernul potrivit art. 5 lit. c) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, exercită funcția de bază privind administrarea proprietății și finanțelor publice. În acest sens, precizăm că în conformitate cu art. 7 din legea anterior menționată, Guvernul are înputernicirea să asigure finanțarea activității ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și a structurilor organizaționale din sfera lor de competență în conformitate cu bugetele aprobate. În consecință, este necesară revederea normei cuprinse la alin. (3), pentru a fi clar stipulat că Guvernul este responsabil de stabilirea modului subvenționării/finanțării teatrelor, a

circurilor și a organizațiilor concertistice, ai căror fondatori sunt autoritățile publice centrale.

În privința textelor alin. (4) și (5), semnalăm că art. 16 este alcătuit din trei alineate, ca urmare sugerăm a fi revizuit la acest aspect conținutul pct. 16, în sensul ca prevederile alin. (4) și (5) să fie precedate de partea introductivă „articolul se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins:”. De asemenea, se va ține cont că, redacția unui element structural nou se prezintă în ghilimele în modul cum se va integra în actul supus modificării (cu indicarea în ghilimele inclusiv a numărului de ordine).

La pct. 20, referitor la art. 19:

În conținutul lit. b), semnalăm că a doua parte a textului nu se integrează armonios, motiv pentru care propunem revederea acesteia.

Lit. d) sugerăm a fi reanalizată/revizuită în corelare cu propunerea formulată la pct. 10 (art. 9 alin. (6)).

La pct. 21, referitor la art. 20 lit. b), cuvintele „conform notificării Ministerului Culturii” urmează a fi excluse, deoarece sunt inutile prin raportare la art. 10 alin. (2). Aceeași observație este valabilă și pentru pct. 22 (referitor la art. 21 lit. c)).

La pct. 23, referitor la art. 22:

Normele de modificare a denumirii art. 22 și alin. (1)-(2) și (4), în partea referitoare la cuvântul „naționale” ar fi necesar de comasat.

La alin. (2), pentru corectitudinea exprimării, cuvintele „Numirea conducerii” sugerăm a fi scrise sub forma „Numirea personalului de conducere”.

Având în vedere că, conținutul alin. (3), se modifică substanțial, recomandăm expunerea acestuia în redacție nouă. Or, în cazurile în care asupra unui articol din legea în vigoare se realizează mai multe intervenții legislative, ar fi necesar să se procedeze la redarea integrală a textului articolului respectiv, în forma dorită de inițiator.

În textul normei propuse la alin. (5), se vor exclude cuvintele „în mod obligatoriu”, or, pentru a-i asigura dispoziției un caracter obligatoriu, nu este necesar a fi scris expres termenul „obligatoriu”. Prin modul de exprimare, actul normativ trebuie să asigure dispozițiilor sale un caracter obligatoriu.

La pct. 25, referitor la art. 24 subliniem că, soluția normativă privind modificarea conținutului alin. (2) este defectuoasă. Prin urmare, sub aspectul redactării, este necesar de revăzut conținutul, astfel cum este specific procedurilor de modificare a actelor normative.

La pct. 27, semnalăm că modificările/substituirile cuvintelor trebuie făcute în ordinea în care acestea sunt menționate în text.

Normele preconizate la art. II și III ar fi necesar de comasat într-un articol distinct, care va avea următorul cuprins:

„Art. II. - (1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(2) În termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, teatrele, circurile și organizațiile concertistice înregistrate până la intrarea în vigoare a

acesteia se vor conforma prevederilor prezentei legi și își vor aduce statutele în concordanță cu prezenta lege.

(3) Directorii de teatre, circuri și organizații concertistice finanțate de la bugetul de stat și de la cel local, care au fost numiți/angajați prin concurs pe o perioadă determinată până la intrarea în vigoare a prezentei legi vor activa până la expirarea termenului pentru care au fost numiți/angajați.”

Totodată, în raport cu prevederile cuprinse la art. II:

La alin. (2), norma este eliptică, deoarece nu este clar cum se va proceda în cazul în care teatrele, circurile și organizațiile concertistice înregistrate până la intrarea în vigoare a prezentei legi nu vor efectua modificările necesare în termenul indicat la în acest alineat.

La alin. (3), apreciem că proiectul este echivoc în partea referitoare la situațiile sau raporturile de serviciu ale directorilor de la a căror numire în funcție au trecut mai mult de 5 ani, ale celor care nu au fost numiți prin concurs, precum și ale directorilor care au fost numiți pe perioadă nedeterminată. În consecință este necesară revederea și, după caz, completarea art. II la aspectul sesizat supra.

Subsecvent celor menționate mai sus, apreciem că în redacția propusă, proiectul de lege se abate de la exigențele tehnicii legislative. Prin urmare, considerăm că conținutul propunerii legislative necesită revizuire redacțională, iar normele să fie formulate într-o manieră clară, precisă și coerentă, pentru a nu se crea confuzii la aplicarea actului normativ în practică. Sub aspect de redactare, semnalăm faptul că proiectul nu cuprinde o terminologie constantă și uniformă potrivit art. 54 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 100/2017*.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.03.12 08:40:45 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

